

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยางธรรมชาติเป็นสินค้าเกษตรที่ทำรายได้จากการส่งออกให้กับไทยเป็นอย่างมาก ผลผลิตส่วนใหญ่จะส่งออกไปต่างประเทศและบางส่วนที่เหลือจากการส่งออกจะนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น การผลิตล้อยางยานยนต์ ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย และยางรัด เป็นต้น ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะผลิตยางพาราในปริมาณที่ไม่มาก แต่พบว่าถ้าเทียบระหว่างปริมาณการผลิตและการส่งออกแล้ว ยางพาราจะมีการผลิต 6.6 ล้านตัน และมีการส่งออก 6.4 ล้านตัน ซึ่งมีการผลิตและการส่งออกเป็นอันดับ 1 เมื่อเทียบกับผลผลิตอื่น ๆ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง กุ้งกุลาดำ สับปะรด และน้ำตาล ดังตาราง 1.1

ตาราง 1.1 สินค้าเกษตรหลักในประเทศไทย

สินค้าเกษตร	สถานการณ์โลก		อันดับโลกของประเทศไทย	
	ปริมาณผลผลิต	ปริมาณการค้า	ผลผลิต	ส่งออก
	ล้านตัน			
ยางพารา	6.6	6.4	1	1
ข้าว	593.0	23.0	6	1
มันสำปะหลัง	178.0	7.3	3	1
กุ้งกุลาดำ	3.9	0.9	1	1
สับปะรด	13.2	2.0	1	1
น้ำตาล	138.1	40.0	-	3

ที่มา: พันธุ์ศักดิ์ เวชอนุรักษ์ (2546)

จากข้อมูลสินค้าส่งออกของประเทศไทย (ตาราง 1.2) แสดงถึงมูลค่าสินค้าส่งออกของประเทศไทย 20 รายการแรก ระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2546 (ม.ค. – ก.ค.) จะพบว่ายางพาราเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้เข้าประเทศ ในปี 2544 มูลค่า 58,708.0 ล้านบาท และในปี 2545 มูลค่า

74,603.6 ล้านบาท อัตราการขยายตัวในปี 2546 (ม.ค. - ก.ค.) ร้อยละ 88.2 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.1 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (ตาราง 1.3)

ตาราง 1.2 สินค้าส่งออกสำคัญ 20 รายการแรกของไทย ปี 2542 - 2546

มูลค่า : ล้านบาท

	รายการ	2542	2543	2544	2545	2546 (ม.ค.-ก.ค.)
1	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	307,328.3	348,118.1	351,797.8	320,571.9	186,503.6
2	แผงวงจรไฟฟ้า	111,767.4	179,302.1	154,879.5	148,064.2	99,057.9
3	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	71,998.0	96,520.0	117,613.8	125,270.8	91,868.1
4	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	110,268.2	124,212.4	129,128.9	116,612.2	66,716.2
5	ยางพารา	43,941.7	60,712.0	58,708.0	74,603.6	65,903.1
6	ัญมณีและเครื่องประดับ	67,479.3	69,396.9	81,312.2	93,081.3	59,949.4
7	เครื่องวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	51,203.8	77,968.8	74,911.4	90,057.6	55,431.1
8	อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	76,438.7	82,840.1	89,378.8	86,513.1	50,448.7
9	เม็ดพลาสติก	46,025.8	73,973.2	71,428.7	77,082.1	49,683.5
10	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	36,196.2	55,318.1	48,300.8	54,928.7	41,736.9
11	เคมีภัณฑ์	34,514.0	49,427.2	44,875.4	51,245.9	40,391.6
12	เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ	33,663.8	42,228.6	51,151.4	47,915.1	39,956.7
13	อุปกรณ์กึ่งตัวนำทรานซิสเตอร์และไดโอด	28,893.4	40,531.0	39,255.5	62,332.7	38,173.3
14	ผลิตภัณฑ์ยาง	33,109.5	42,022.3	48,485.4	54,171.9	37,113.5
15	ข้าว	73,812.1	65,556.6	70,095.2	70,005.5	34,467.4
16	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	28,720.9	35,439.8	38,052.1	42,667.7	30,111.1
17	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	23,199.7	31,907.9	38,143.1	40,298.1	29,397.2
18	น้ำตาลทราย	20,895.9	25,749.4	30,592.5	29,375.5	26,307.0
19	เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน	30,144.9	36,605.6	38,445.9	41,255.3	24,701.7
20	เครื่องวิดีโอ เครื่องเสียง อุปกรณ์และส่วนประกอบ	27,557.0	33,962.0	35,341.3	45,892.5	23,563.1
	รวมส่งออก 20 รายการ	1,257,158.4	1,571,792.0	1,611,897.6	1,671,945.7	1,091,480.8
	อื่นๆ	957,090.3	1,196,272.8	1,272,805.1	1,280,121.2	804,817.2
	รวมส่งออกทั้งสิ้น	2,214,248.7	2,768,064.8	2,884,702.7	2,952,066.9	1,896,298.0

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2546: ออนไลน์)

หมายเหตุ : ปี 2546 เป็นตัวเลขเบื้องต้น

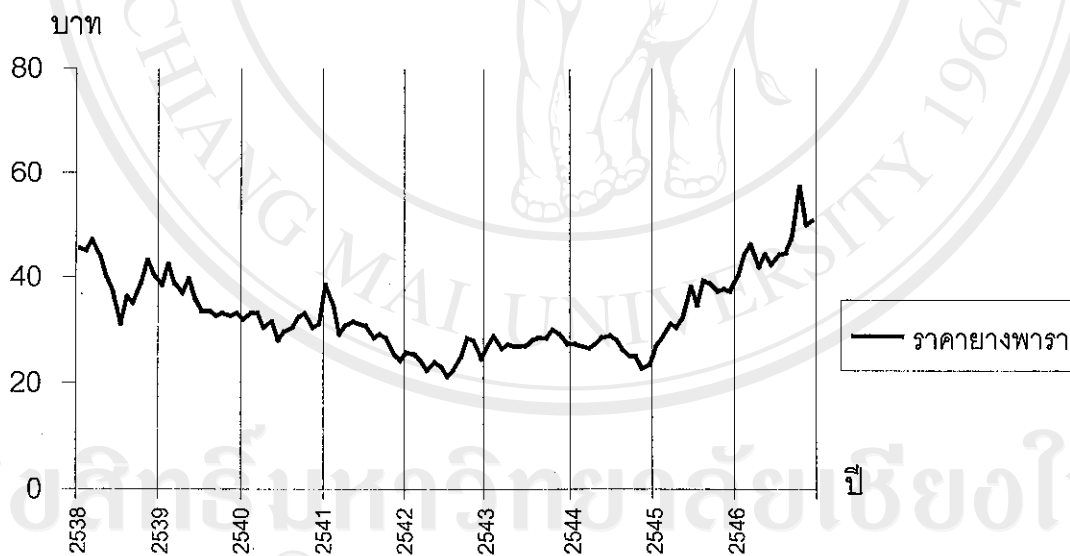
ตาราง 1.3 แสดงอัตราการขยายตัวและสัดส่วนของการส่งออกสินค้า 20 รายการแรกของไทย

รายการ	อัตราการขยายตัว (%)					สัดส่วน (%)				
	2542	2543	2544	2545	2546 ม.ค.-ก.ค.	2542	2543	2544	2545	2546 ม.ค.-ก.ค.
1 เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	-4.7	13.3	1.1	-8.9	4.0	13.9	12.6	12.2	10.9	11.0
2 แผงวงจรไฟฟ้า	19.1	60.4	-13.6	-4.4	29.0	6.0	6.5	5.4	5.0	4.7
3 รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	43.0	34.1	21.9	6.5	37.3	3.5	3.5	4.1	4.2	4.1
4 เสื้อผ้าสำเร็จรูป	-10.3	12.6	4.0	-9.7	5.2	5.0	4.5	4.5	4.0	3.9
5 ยางพารา	-20.7	38.2	-3.3	27.1	68.2	2.0	2.2	2.0	2.5	2.1
6 อัญมณีและเครื่องประดับ	-12.3	2.8	17.2	14.5	16.9	3.0	2.5	2.8	3.2	3.1
7 เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ และส่วนประกอบ	-14.4	52.3	-3.9	20.2	10.3	2.3	2.8	2.6	3.1	3.1
8 อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	-1.3	8.4	7.9	-3.2	14.5	3.5	3.0	3.1	2.9	2.7
9 เม็ดพลาสติก	12.8	60.7	-3.4	7.9	16.6	2.1	2.7	2.5	2.6	2.6
10 เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	-3.0	52.8	-12.7	13.7	49.4	1.6	2.0	1.7	1.9	1.7
11 เคมีภัณฑ์	23.0	43.2	-9.2	14.2	50.0	1.6	1.8	1.6	1.7	1.7
12 เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ	3.8	25.4	21.1	-6.3	22.2	1.5	1.5	1.8	1.6	2.0
13 อุปกรณ์กึ่งตัวนำ ทรานซิสเตอร์และไดโอด	-0.6	40.3	-3.1	58.8	9.4	1.3	1.5	1.8	1.6	2.0
14 ผลิตภัณฑ์ยาง	-7.1	26.9	15.4	11.7	22.6	1.3	1.5	1.4	2.1	2.1
15 ข้าว	-15.0	-11.2	6.9	-0.1	-2.4	1.5	1.5	1.4	2.1	2.1
16 ผลิตภัณฑ์พลาสติก	-1.7	23.4	7.4	12.1	32.6	3.3	2.4	2.4	2.4	2.2
17 เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักร	-25.1	37.5	19.5	5.6	37.9	1.0	1.2	1.3	1.4	1.3
18 น้ำตาลทราย	-21.5	23.2	18.8	-4.0	1.8	1.0	1.2	1.3	1.4	1.3
19 เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน	16.1	21.4	5.0	7.3	9.8	1.4	1.3	1.3	1.4	1.4
20 เครื่องวิดีโอ เครื่องเสียง อุปกรณ์และส่วนประกอบ	-12.6	23.2	4.1	29.9	-4.6	1.2	1.2	1.2	1.6	1.5
รวมส่งออก 20 รายการ	-2.8	25.0	2.6	3.7	19.3	56.8	56.8	55.9	56.6	56.1
อื่นๆ	0.3	25.0	6.4	0.6	12.3	43.2	43.2	44.1	43.4	43.9
รวมส่งออกทั้งสิ้น	-1.5	25.0	4.2	2.3	16.2	100	100	100	100	100

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (2546: ออนไลน์)

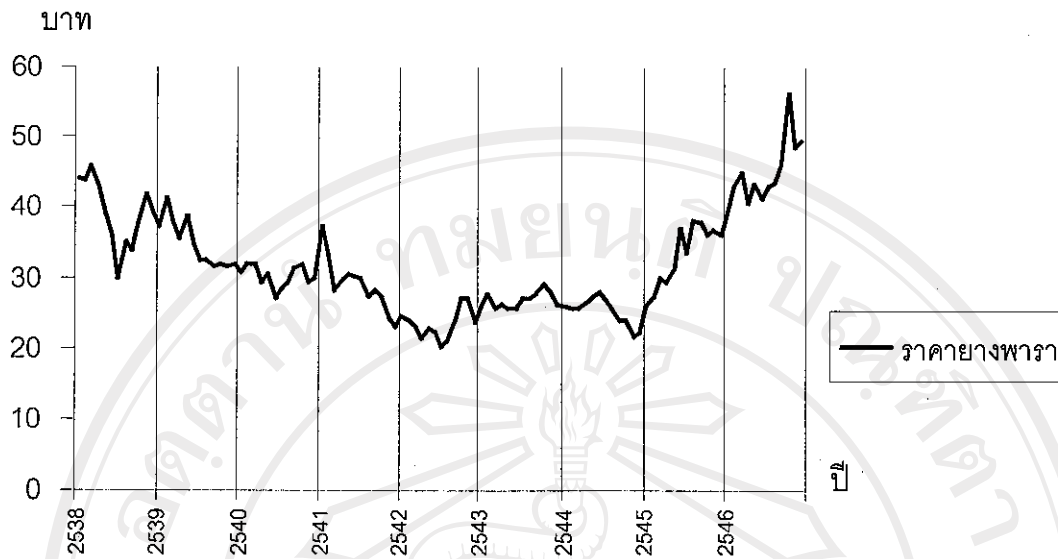
หมายเหตุ : ปี 2546 เป็นตัวเลขเบื้องต้น

ตลาดส่งออกยางพาราที่สำคัญของไทย ซึ่งเป็นตลาดหลักและตลาดเดิมยังคงได้แก่ ญี่ปุ่น จีน มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และฝรั่งเศส และเมื่อพิจารณาลักษณะตลาดยางพาราไทย สามารถแบ่งตลาดได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทำการซื้อขายยางพาราเพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมจริง โดยในกลุ่มแรก ประเทศตลาดที่สำคัญ คือ ตลาดนิวยอร์กของสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศใน EU โดยมีสหรัฐเป็นผู้ค้ารายใหญ่ ส่วนในกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่ทำการซื้อขายยางพาราในตลาดล่วงหน้าเพื่อการเก็งกำไร จะได้แก่ ตลาดโตเกียว ตลาดโกเบของญี่ปุ่น ตลาดล่วงหน้าในสิงคโปร์ ตลาดกัวลาลัมเปอร์ ตลาดลอนดอน ซึ่งตลาดล่วงหน้าที่มีอิทธิพลต่อราคายางในประเทศไทยมากที่สุด คือ ตลาดสิงคโปร์ จากข้อมูลดังกล่าว แม้ว่าไทยจะเป็นผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ก็ตาม แต่ปัญหาที่สำคัญที่เกษตรกรได้รับคือ ความผันผวนของราคายางพารา ดังรายงานสถิติราคายางพาราแผ่นรมควันของ Reuters (2003: Online) ที่ได้แสดงระดับราคายางพาราแผ่นรมควันทั้งประเภทชั้น 1 และชั้น 3 ตั้งแต่ปี 2538 – 2546 นั้นจะเห็นว่า ราคายางพาราในแต่ละปีนับแต่ปี 2538 – 2544 จะมีแนวโน้มลดลงจากต้นปีไปถึงปลายปี ส่วนในปี 2545 – 2546 นั้น ราคายางพารากลับมีแนวโน้มสูงขึ้น ดังรูป 1.1 และ 1.2

รูป 1.1 แสดงราคายางพาราแผ่นรมควันชั้น 1 ปี พ.ศ. 2538 - 2546

ที่มา: Reuters (2003: Online)

รูป 1.2 แสดงราคาข้าวพาราแผ่นรวมคว้นขึ้น 3 ปี พ.ศ. 2538 - 2546
ที่มา: Reuters (2003: Online)

การที่ราคาข้าวพารามีความผันผวนนั้นเนื่องจากการผลิตและการส่งออกของของไทยมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ เพราะผลผลิตของเกษตรกรชาวสวนยางเป็นยางดิบที่มีคุณภาพหลากหลายเมื่อนำมาผ่านกระบวนการรวมคว้นส่งผลให้คุณภาพหลากหลายและยากแก่การควบคุมคุณภาพเช่นกัน นอกจากนี้การใช้ยางธรรมชาติในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม หรือผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นยังอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้ราคาข้าวที่ได้รับเป็นราคาข้าวที่กำหนดจากการรับซื้อจากตลาดต่างประเทศเป็นหลัก

ราคาจัดเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจ เพราะราคาจะช่วยจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดในระบบเศรษฐกิจ เพื่อบำบัดความต้องการที่มีไม่สิ้นสุดของมนุษย์ ซึ่งในระบบเศรษฐกิจนั้นราคาของสินค้าเกิดจากอุปสงค์และอุปทานในตลาด กล่าวคือ กระบวนการซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายทำการตกลงกันจนได้ราคาซึ่งเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย (คณาฤทธิ์ สิทธิกุล, 2540) ซึ่งราคาดังกล่าวเป็นราคาดุลยภาพในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ โดยปกติราคาดุลยภาพเป็นราคาที่ไม่ได้เกิดขึ้นง่าย ๆ นอกจากนั้นยังไม่สามารถอยู่คงได้นานแต่จะมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา ตามอิทธิพลการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานในตลาดเพื่อนำไปหาจุดที่เป็นราคาดุลยภาพใหม่ โดยที่ราคาที่มีเสถียรภาพทำให้การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพและผู้บริโภคจะได้รับความพึงพอใจสูงสุด (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2521. อ้างถึงใน คณาฤทธิ์ สิทธิกุล, 2540: 1)

ในการศึกษาค้างนี้ จะเป็นการหารูปแบบสมการที่ใช้พยากรณ์ราคาของพาราที่เหมาะสมโดยใช้วิธีอาร์มา

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพยากรณ์ราคาของพารารายเดือน โดยวิธีการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง ARIMA

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1.3.1 เพื่อสามารถพยากรณ์ราคาของพาราในอนาคต ด้วยแบบจำลอง ARIMA

1.3.2 เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางต่อเกษตรกรและผู้ส่งออกในการตัดสินใจวางแผนการผลิตและการส่งออกให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาค้างนี้จะพิจารณาราคาค้างซึ่งจะใช้ ราคาของพาราแผ่นรมควันของไทยเป็นรายเดือน ซึ่งประกอบด้วย

- ยางพาราแผ่นรมควันชั้น 1

- ยางพาราแผ่นรมควันชั้น 3

ตั้งแต่ ปี 2538 ถึง ปี 2546 จำนวนทั้งหมด 108 เดือน

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Time-series data) ซึ่งได้ใช้ข้อมูลราคาของพาราแผ่นรมควันของไทยเป็นรายเดือน จำนวน 108 เดือน ตั้งแต่ ปี 2538 ถึง ปี 2546 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Reuters

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ยางพาราแผ่นรมควัน หมายถึงยางแผ่นดิบที่ผ่านกระบวนการรมควัน กำหนดคุณภาพมาตรฐานยางแผ่นรมควันได้ 5 ชั้น